

Local Food Chains

Kiadvány a bevált gyakorlatokról

„Fenntartható és reziliens, rövid agrár-élelmiszer-
ipari ellátási láncok fejlesztése régióközi tanulás és
együttműködés révén”

*Írország északi és nyugati régiója
Szeben megye, Románia
Hajdú-Bihar megye, Magyarország*

Az Európai Unió COSME programja
által társfinanszírozott projekt

Northern & Western
Regional Assembly

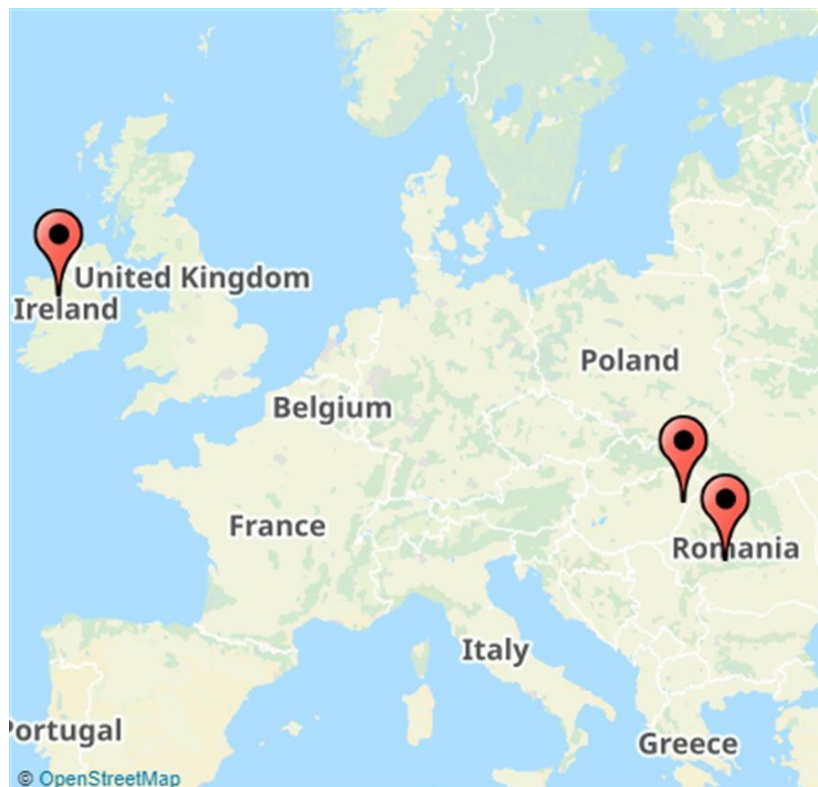
Tartalomjegyzék

<i>Bevezetés</i>	2
<i>Social Farming Ireland (Írország)</i>	3
<i>National Meals on Wheels Network (Írország)</i>	4
<i>OURganic Gardens (Írország)</i>	6
<i>Ehető Táj Projekt (Írország)</i>	7
<i>FoodCloud (Írország)</i>	8
<i>„Sibiu Natur” (Szebeni Natúr) Óvodai Egyesület (Románia)</i>	10
<i>Racovițai Mangalica Egyesület (Románia)</i>	12
<i>Sibiu Food Hub (Románia)</i>	13
<i>Az élelmiszer-pazarlás elleni kampány leállítása (Románia)</i>	14
<i>Fenntartható Hosman (Románia)</i>	16
<i>Pitypang Biokert – Közösségi mezőgazdálkodás (Magyarország)</i>	17
<i>Balmaz Tészta (Magyarország)</i>	18
<i>Derecskei Élménykert (Magyarország)</i>	19
<i>GazdaPakk (Magyarország)</i>	21
<i>Hajdúság Éléskamrája (Magyarország)</i>	23

Bevezetés

Ezen, a bevált gyakorlatokról szóló kiadványnak a célja, hogy bemutasson néhány, a szociális gazdaság rövid vagy „helyi” élelmiszer-ellátási láncainak részét képező szociális és magánvállalkozást. A bevált gyakorlatok mindegyike a COSME által társfinanszírozott Szociális Gazdaság Misszió Helyi Élelmiszerláncok projektjében részt vevő alábbi 3 régió egyikéből származik:

- Írország északi és nyugati régiója
- Szeben megye, Románia
- Hajdú-Bihar megye, Magyarország

A „Helyi élelmiszerláncok” projekt az EU COSME programján keresztül finanszírozott Szociális Gazdasági Misszió, melynek célja, hogy régióközi tanulás és együttműködés révén fenntartható és reziliens rövid agrár-élelmiszeripari ellátási láncokat fejlesszen. A konzorciumban részt vevő partnerek a bevált gyakorlatok azonosítása érdekében együttműködnek az agrár-élelmiszeripari ágazatban működő szociális vállalkozásokkal, például a közösségi gazdaságokkal és élelmiszer-termelőkkel. Az ezen bevált gyakorlatokból való tanulás dokumentálása révén a résztvevő régiókban és máshol Európa-szerte működő szociális vállalkozások is megismerhetik és bevezethetik e gyakorlatokat és módszereket, és ezáltal jobban integrálódnak a helyi élelmiszerláncokba és biztosíthatják hosszú távú életképességüket.

Social Farming Ireland

A bevált gyakorlat leírása:

A szociális mezőgazdálkodás („social farming”) az a gyakorlat, melynek keretében tevékenység végzésére kínálnak lehetőséget családi gazdaságokban a szociális támogatási szolgáltatás egy formájaként. Ennek során a gazdaság továbbra is egy működő gazdaság marad, ahová meghívják embereket a mindennapi tevékenységekben való részvételre.

A szociális mezőgazdálkodás lehetőséget biztosít a szolgáltatás igénybe vevőinek bevonására, önbecsülésük növelésére, valamint az egészség és a jólét javítására. A gazdaság nem specializált terápiát nyújtó, hanem egy tipikus működő gazdaság marad, ahol a támogatásra szorulókat részt vehetnek nem klinikai környezetben végzett mezőgazdasági tevékenységekben.

A szociális mezőgazdálkodás lehetőséget nyújt úgy résztvevő konkrét gazdaságok, mint általában a vidéki gazdaság jövedelemszerző képességének diverzifikálására. A finanszírozási források és a kifizetési szabályok nagymértékben eltérnek egymástól, de a szociális mezőgazdálkodás vállalkozásaiban lehetőség nyílik bizonyos szintű bevételek elérésére.

A gazdálkodási tevékenységet folytató családok számára nyújtott előnyök egyszerre gazdasági és társadalmi jellegűek. Számos gazdálkodó család nem pénzügyi okokból vesz részt a szociális mezőgazdálkodásban, több gazdaság és szervezet pedig terápiás és holisztikus okokból, nem pedig gazdasági indítékkal foglalkozik mezőgazdasági tevékenységgel. A szociális mezőgazdálkodás hozzájárulhat a diverzifikációhoz.

A szociális mezőgazdálkodásban részt vevők nagyobb fokú tudatosságról számoltak be mind a fogyatékkal/betegségekkel élők szükségleteivel, mind pedig képességeikkel kapcsolatban. A gyermekek és a családok más tagjai napi kapcsolatba kerülnek a résztvevőkkel, és megtanulják, hogy a fogyatékoságaikon túl is lássanak.

A Leitrim Development Company nevű társaság 2015 áprilisában nyitotta meg a Szociális Mezőgazdálkodási Irodát (Ír Köztársaság), a Mezőgazdasági, Élelmiszer- és Tengerügyi Minisztérium, valamint a CEDRA (Vidéki Gazdaságfejlesztési Bizottság) Alapjának támogatásával. Újjászervezésének célja a közelmúltban lezárult és rendkívül sikeres, határon átnyúló szociális gazdálkodásra irányuló projekt (Social Farming Across Borders – SoFAB) munkájának folytatása, valamint a levont tanulságok és a projekt által előállított anyagok hasznosítása volt.

Az Iroda továbbra is támogatja a szociális mezőgazdálkodás fejlesztését egész Írországban. Segítséget nyújt a szociális mezőgazdálkodási tevékenységek új résztvevői számára, valamint továbbfejleszti a szociális mezőgazdálkodási kezdeményezéseket szerte Írországban

Az Iroda feladatai közé tartoznak az alábbiak:

- Tanácsadás és útmutatás nyújtása Írország egész területén a szociális mezőgazdálkodási szolgáltatásokat létrehozni kívánó mezőgazdasági termelőknek/gazdálkodó családoknak tájékoztató és képzési rendezvényeken keresztül;
- Segítségnyújtás a szolgáltatások igénybe vevőinek és családjaiknak a szociális mezőgazdálkodási szolgáltatásokban rejlő lehetőségekkel és azok nyújtásával kapcsolatos ismereteik fejlesztéséhez;
- A szociális mezőgazdálkodással kapcsolatos figyelemfelhívó tevékenységek folytatása nyilvános rendezvények, a fősodró és közösségi médiacsatornák révén, valamint az Írországot érintő, a szociális mezőgazdaság fejlődésével és fejlesztésével kapcsolatos új kezdeményezések bevonása és támogatása.

Megjegyzések:

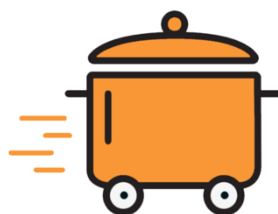
A szociális mezőgazdálkodás gyakorlata már Európa számos régiójában zajlik. A Social Farming Ireland nemzeti tanácsadó szervként szolgál, tanácsadást és útmutatást nyújtva írországi gazdaságok számára arra vonatkozóan, hogy miként segíthetnek termelőknek a szociális mezőgazdálkodás megkezdéséhez. A Social Farming Ireland – mint nemzeti tanácsadó testület – modelljét Európa-szerte számos régióban lehetne átvenni és adaptálni, amennyiben rendelkezésre áll olyan finanszírozási forrás, mint a kormány Mezőgazdasági és Vidékügyi Minisztériuma, amely finanszírozást és forrásokat biztosít egy ilyen szervezet számára.

Honlap: <https://www.socialfarmingireland.ie/>

National Meals on Wheels Network (Írország)

A bevált gyakorlat leírása:

Az Irish Rural Link (kb. „Ír Vidéki Kapcsolat” – IRL) égisze alatt 2015-ben jött létre a National Meals on Wheels Network (kb. „Országos Szociális Étel-házhozszállítási Hálózat”). A hálózat általános célja, hogy helyi, közösségvezérelt, szakmai programot hozzon létre abból a célból, hogy segítséget nyújtson mindazok számára, akik bizonyos szolgáltatásra szorulnak az optimális egészségi állapotuk és függetlenségük fenntartásához, valamint életkilátásaik javításához.

**NATIONAL
MEALS ON
WHEELS
NETWORK**

A National Meals on Wheels Network vezető szervezetként finanszírozási lehetőségeket, képzést, mentorálást, kutatásokat, valamint érdekképviselési támogatást nyújt olyan helyi szolgáltatóknak, amelyek az idősebb és sérülékeny csoportokba tartozó emberek számára tápláló ételeket, valamint baráti jellegű és biztonságuk ellenőrzésére is szolgáló látogatásokat nyújtanak, lehetővé téve, hogy értékes életet éljenek önállóan és méltóságuk megtartásával szerte Írországban.

A National Meals on Wheels Network célkitűzései közé tartoznak az alábbiak:

- Országosan egységesített, szociális alapú étel-házhozszállítási szolgáltatás létrehozásának szorgalmazása, amely az összes szervezet számára igazodási pontként szolgáló rendszerként működhet.
- Annak biztosítása, hogy a tagok megfelelő forrásokkal rendelkezzenek professzionálisan előállított, tápláló ételek nyújtásához ügyfeleik számára.
- Tanácsadás és érdekképviselés a Kormány és más hatóságok irányában a szociális alapú étel-házhozszállítási és a kiegészítő szolgáltatások nyújtása terén.
- A hálózattagok jövőbeli igényeinek kielégítése a szolgáltatásaik fejlesztésében való segítségnyújtás révén.
- A szervezet fejlesztése olyan módon, hogy az inkluzív és részvételen alapuló legyen minden szociális alapú étel-házhozszállítási szervezet számára.
- Magas színvonalon történő, önkéntes, professzionális szociális alapú étel-házhozszállítási szolgáltatás kialakítása, valamint egy elismert és országos minőségi értékelési standard létrehozása.

Megjegyzések:

A „Meals on Wheels” szolgáltatás és hálózat az idős emberek tápláló ételekhez juttatásának létfontosságú forrása Írország-szerte. A „Meals on Wheels” szolgáltatás egy olyan modell, amelyet már jelenleg is alkalmaznak Európa számos országában. Az Írországi „Meals on Wheels” szolgáltatás egyik legsikeresebb eleme az Irish Rural Link (IRL) szakértői csoportja által nyújtott koordináció, iránymutatás és vezetés. Az IRL kulcsszerepet játszik a „Meals on Wheels” szolgáltatás legfontosabb szereplőinek megszervezésében és összekapcsolásában a konyhák séfjeitől a gépjárművezetőkön keresztül a szociális alapú étel-házhozszállítási szolgáltatást igénybe vevő személyig. A „Meals on Wheels” szolgáltatás és modelljét Európa-szerte, különösen az idősebb és sérülékeny csoportokban tartozó emberek számára lehetne átvenni és adaptálni.

Honlap: <https://mealsonwheelsnetwork.ie/>

OURganic Gardens (Írország)

A bevált gyakorlat leírása:

Az „OURganic Gardens” (kb. „A Mi Biokertjeink”) az írországi Donegal megye északnyugati részén található oktatókert, amely az élelmiszer-termelésre, az újrakapcsolódásra és a permakultúra szempontjait figyelembe vevő tervezésre fókuszál.

Az OURganic Gardens szándéka, hogy egy olyan szabadtéri környezetvédelmi oktatási központként működjön, amely tanácsadást és kisléptékű oktatási csomagokat kínál az élelmiszerekre, a fenntarthatóságra és a környezetre összpontosítva. Céljük az oktatási kiválóság biztosítása Donegal megye északnyugati részén, lehetőséget adva a diákoknak, turistáknak és közösségnek új és régi készségek elsajátítására.

Az általuk kínált csomagok a társadalom legkülönbözőbb rétegeire fókuszálva kívánják elérni, hogy élő kapcsolatba kerüljenek azzal, hogy honnan származik az élelmiszerük, hogy környezettudatosabbak legyenek, önellátóbban éljenek és hogy etikusabban gondolkodjanak. Az oktatási csomagok biztosítják az emberek számára az ahhoz szükséges tudást, hogy felelős döntéseket hozzanak mindennapi életüknek a természeti környezettel való összhangban való élését illetően, miközben körülveszik őket az OURganic Gardens által kínált táj szépségei és csodái.

Az alapító Joanne Butler tanácsadást és útmutatást nyújt számos szociális vállalkozás számára, beleértve a következőket:

- Irish Seed Savers Association (Ír Magmentők Egyesülete)
- Donegal Food Growers Network (Donegali Élelmiszer-termelők Hálózata)
- Közösségi kertek
- Donegali Oktatási és Képzési Tanács

Megjegyzések:

Bár az OURganic Gardens magánvállalkozás, jelentős társadalmi hatással bír, és értékes szolgáltatásokat és tudásforrást biztosít a szociális vállalkozásoknak és a közösségi csoportoknak, amelyek közösségi kerteket és gazdaságokat kívánnak fejleszteni és fenntartani.

Honlap: <https://www.ourganicgardens.ie/>

Ehető Táj Projekt (Írország)

A bevált gyakorlat leírása:

A Westportban (Mayo megye, Írország) található „Ehető Táj Projekt” (Edible Landscape Project, ELP) egy szociális vállalkozás, amely újszerű módszert dolgozott ki annak érdekében, hogy több embert ösztönözzön a környezeti szempontból fenntartható módon való gazdálkodásra és fogyasztásra. A projekt bemutatja és megtanítja az embereknek, hogyan hozzanak éghajlatváltozási szempontból okos döntéseket az élelmiszereket illetően. A projekt a technikák széles skáláját alkalmazva – a történetmesélés művészetétől a faültetésig – arra törekszik, hogy mozgósítsa a fogyasztókat a piac globális, fenntartható élelmiszer-rendszerre való átalakítására.

A projekt célja, hogy a helyi élelmezésbiztonság, valamint az éghajlatváltozás hatásaival szembeni ellenálló képesség fejlesztése révén képessé tegye az egyéneket és a közösségeket arra, hogy gondoskodjanak a természetről és óvják bolygónkat.

Az ELP küldetése

Az ELP viselkedésbeli változást ösztönöz a tekintetben, hogy hogyan és mit eszünk. Ezt olyan módon teszi, hogy eszközöket ad a közösségek számára az élelmiszer-fogyasztást és vásárlást illető döntéseket illetően, amelyek hozzájárulnak saját egészségünk, közösségeink egészsége, valamint a bolygó egészsége javításához. A technikák széles skáláját alkalmazva – a történetmesélés művészetétől a faültetésig – a projekt arra törekszik, hogy mozgósítsa a fogyasztókat a piac globális, fenntartható élelmiszer-rendszerre való átalakítására.

ELP jövőkép

Arra ösztönzi az embereket, hogy az élelmiszerekre vonatkozó döntéseikben védjék a saját, a közösségeink, valamint a bolygónk egészségét.

ELP értékek

- A közösség képessé tétele arra, hogy kedvező hatásokat érjenek el az éghajlatváltozást illetően.
- Az oktatás mint felkészítés ezen szerepre
- Etikus döntések meghozatala az élelmiszerek kiválasztása során
- Környezetünk iránti tisztelet
- A kapcsolatok értéke
- Integritás és tisztesség minden cselekedetünkben
- Vállalkozás a Közösségben

Megjegyzések:

Az Edible Landscape Project (ELP) lehetővé teszi az egyének és közösségek számára, hogy gondoskodjanak a természetről és megvédjék a bolygót a helyi élelmezésbiztonság, valamint az éghajlatváltozás hatásaival szembeni ellenálló képesség kiépítése révén. Ennek módszerei az oktatás és hálózatépítés, a szakpolitikai változások támogatása, a közösségi konszenzus létrehozása, valamint gyakorlati, mezőgazdasági alapú élelmiszer-ellátási megoldások beágyazása a helyi környezetbe.

Bár Európa számos régiójában léteznek már az ELP-hez hasonló szociális vállalkozások, ezen kezdeményezés markáns és egyedülálló aspektusa, hogy képesek hatékony történetmesélés révén kommunikálni és oktatni.

Honlap: <https://ediblelandscape.ie/>

FoodCloud (Írország)

A bevált gyakorlat leírása:

A 2012-ben alapított FoodCloud (kb. „ÉtelFelhő”) Írország egyik legnagyobb szociális vállalkozása, amely a kiskereskedőknél és az élelmiszeripari vállalkozásoknál megjelenő

élelmiszer-felesleget osztja szét olyan jótékonyági szervezetek és közösségi csoportok között, amelyeknek szükségük van erre.

Az élelmiszer-szegénység továbbra is komoly kihívást jelent Írországban, hiszen minden évben tízből egy ember tapasztalja meg ezt a problémát. Ugyanakkor évente egymillió tonna élelmiszer-hulladék keletkezik az országban. Ez nem csak élelmiszer-pazarolást jelent, hanem például víz, olaj és termőföld felesleges felhasználását is olyan ételek előállítására, amelyeket végül nem fogyasztanak el. Az élelmiszer-felesleg olyan élelmiszer, amely tökéletesen alkalmas az emberi fogyasztásra, de különböző okok miatt nem értékesíthető (pl. friss termékek, amelyeket másnap már nem értékesítenek, rövid lejáratú vagy enyhén sérült csomagolású termékek, téves rendelések).

A rendszerben egy vállalkozás feltöltheti az FoodCloud mobilalkalmazásba és platformra az élelmiszer-feleslegre vonatkozó adatait, valamint azt az időintervallumot, amelyben az élelmiszer átvehető tőlük. Az üzenet ezt követően automatikusan megküldésre kerül a közösség jótékonyági szervezeteinek, és az első jótékonyági szervezet, amely elfogadja az ajánlatot, közvetlenül az üzlettől veheti azt át.

A FoodCloud egy jótékonyági szervezetekből álló hálózatot hoz létre, amelyeket összekapcsol az adományozó vállalkozásokkal. Ezek a jótékonyági szervezetek számos

egyénnek nyújtanak támogatást a közösségen belül, többek között az élelmiszer-szegénység kockázatának kitett gyermekek és fiatalok, egyedülálló szülők, idősek, hajléktalanok, kábítószer- és alkoholrehabilitációban részt vevők, munkanélküliek, családon belüli erőszak elől menekülő nők, valamint olyan alacsony jövedelmű családok számára, akiknek segítségre van szükségük.

2020-ban a FoodCloud az írországi Aldi, Dunnes, Lidl, Musgrave MarketPlace és Tesco vállalatokkal való együttműködés során technológiai megoldásukon és platformjukon keresztül 1285 tonna élelmiszer-felesleget osztottak szét 544 közösségi csoportnak. Ez körülbelül 3,1 millió adag ételnek felel meg.

Megjegyzések:

A kiskereskedőknél és szupermarketeknél megjelenő élelmiszer-felesleg jelentős probléma, amely hozzájárul az élelmiszer-pazarláshoz és a nem fenntartható élelmiszer-ellátási lánc kialakulásához. A FoodCloud technológiája, partnerhálózatai és elosztóközpontjai segítségével kezeli ezt a problémát. A jótékonyági szervezet célja, hogy jobbá tegye a közösségeket, ahol dolgozunk, és hogy csökkentse az élelmiszer-szegénységet. Emellett segítséget nyújtanak a helyi közösségi csoportoknak, hogy csökkentsék az alapvető szolgáltatásaik működtetésével kapcsolatos működési költségeiket az élelmiszerköltségek csökkentése révén.

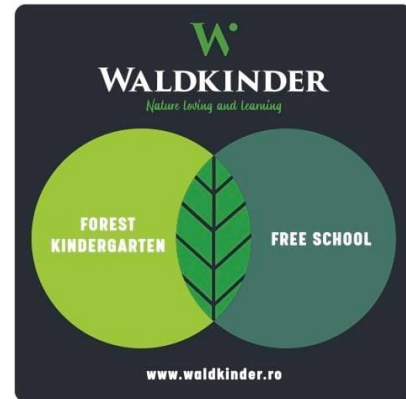
A FoodCloud Írország egyik legnagyobb szociális vállalkozása, amely technikai és innovatív megoldást kínál egy Európa legtöbb országában jelen levő problémára. A FoodCloud 2012-es írországi indulása óta olyan jelentős kiskereskedelmi vállalatokkal dolgozott együtt, mint a Tesco, a Lidl és az Aldi, és Írországon kívül jelenleg már az Egyesült Királyságban is tevékenykedik. Az üzleti modellt más európai régiókban is át lehetne venni, azonban a megoldás megvalósításához szükség van képzett és szenvedélyes alkalmazottakra, valamint a kiskereskedők és jótékonyági szervezetek olyan kapcsolati hálózatára, amelyben rövid időn belül fel tudják használni az élelmiszer-felesleget.

Website: www.food.cloud

„Sibiu Natur” (Szebeni Natúr) Óvodai Egyesület (Románia)

A bevált gyakorlat leírása:

A Sibiu Natur Óvodai Nonprofit Egyesület Románia vidéki területein élő gyermekek egészségügyi és oktatási lehetőségekhez való egyenlő hozzáférése érdekében összpontosít azáltal, hogy elősegíti az 1-6 év közötti gyermekek szabad természetfelfedező tevékenységét. A természeti oktatás keretében a gyermekek helyi eredetű élelmiszerekkel táplálkoznak, valamint növelik fizikai és érzelmi ellenálló képességüket a természeti környezettel való közvetlen kapcsolat és az ez által támasztott kihívások révén bármely évszakban, valamint a saját képességeikhez és érdeklődésükhöz igazított élményeken keresztül. A gyermekek ilyen módon jobban felkészülnek a jövőbeli kihívásokra, és tökéletes harmóniában nőnek fel a környezettel, tudatában vannak egyediségüknek és odafigyelnek mások igényeire.

Az egyesület programjának része, hogy egészséges ételeket biztosítanak a gyermekeknek, valamint felhívják figyelmüket a főként helyi termékek felelősségteljes fogyasztásának előnyeire. Minden felhasznált termék biotermelésből vagy helyi forrásból származik, a fő étkezések és uzsonnák során többnyire vegán, gyermekorvos által jóváhagyott, gondosan kiegyensúlyozott, és minőségi táplálkozást biztosító élelmiszereket kínálnak. Ilyen módon tudja az óvodai csapat ösztönözni a zöldség- és gyümölcsfogyasztást, frissen vagy ízletes ételekben elkészített, a legkisebbek számára vonzó formában. A személyzet a gyermekek előtt készíti el az ételleket, és a főzés során gyermekek is részt vesznek a folyamatban. Az óvoda víziójának része, hogy a kizárólag feldolgozatlan élelmiszereken alapuló főétkezés természetesen támogatja az emésztést, az egészséget és biztosít energiát, az erős immunrendszer érdekében. Emellett a gyermekek számára vegetáriánus ételeket biztosítanak (tejtermékeket, tojást és mézet is használva), amelyeket házon belül készítenek.

Az egészséges étkezési szokások és a szupermarketekben kapható helyett a helyben termelt ételek felelősségteljes választása mellett a napirend része a mindennapi elmélés a természetben, az oktatásnak egy olyan megközelítése, amely bizonyítottan nagyobb esélyt kínál a gyerekeknek egy megszakítás nélküli tanulási pályára. Mindezek hatására a gyermekek ellenállóképesebbé válnak, jobban kapcsolódnak mindahhoz,

hogy kik is ők és kivé akarnak válni, és ezáltal boldogabb és teljesebb életet élhetnek. A program hátránya a meglehetősen magas megvalósítási és fenntartási költsége. Ez azt jelenti, hogy a programban részt vevő gyermekek többsége városi, közepes és magasabb jövedelmű családokból érkezik.

A vidéki és szegényebb közösségekben azonban szintén nagy szükség van az ilyen típusú oktatáshoz való hozzáférésre az itt élő gyermekek számára. Ezért az óvodai csapat egy sor projektet dolgozott ki, hogy egyenlő hozzáférést biztosítson a hátrányos

helyzetű gyermekeknek is az óvodában való részvételük támogatásával. Különböző típusú magán- és állami támogatások révén ingyenes helyeket tudnak biztosítani az óvodában a helyi gyermekek számára. Ezen kívül különféle kültéri eszközöket, valamint egészséges harapnivalókat ajánlottak fel a

világjárványok alatt tartott erdőfürdőzések során, valamint létrehoztak egy, a körkörös gazdaság elveire építő játékjavító műhelyt. Az egyesület jelenleg azon dolgozik, hogy átalakítsa és szakszerűen felszerelje a konyhát, hogy egyre több gyermek számára tudjon egészséges és tápláló ételeket biztosítani.

Megjegyzések:

Az egyesület főként Szeben megye vidéki térségében található tanúsított biotermelőktől származó zöldségeket, tojásokat és tejtermékeket, valamint Románia más részein előállított vegán sajtokat/vajakat és más tanúsított bioélelmiszereket használ fel. Emellett egy kis helyi mezőgazdasági termelőt is támogat azzal, hogy havi tagsági díjat fizet szezonális termények rendszeres szállításáért.

Honlap: <https://waldkinder.ro/>

Racovițai Mangalica Egyesület (Románia)

A bevált gyakorlat leírása:

A Racovițai Mangalica Egyesület az országos működésű Romániai Ízek Egyesület részeként támogatja az erdélyi hagyományos sertésenyésztőket, különösen a báznai és a mangalica fajták vonatkozásában. A civil szervezet azokat a leglelkesebb helyi termelőket tömöríti, akik hagyományos sertéshúst biztosíthatnak a vásárlók számára, garantáltan és nemzeti vagy akár nemzetközi szinten tanúsítva – a termelők némelyike OFJ (oltalom alatt álló földrajzi jelzés)-tanúsítvánnyal is rendelkezik. A hagyományos termékek forgalmazására üzemeltetnek egy boltot Nagyszebenben, ahol ezeket az eredeti romániai ízeket egy egységes márkanév alatt kínálják a városi vásárlóknak, ezáltal biztosítva a helyi termékek rövid ellátási láncát.

A bolt megnyitása sikert aratott a helyi közösség körében, hiszen ennek köszönhetően egy helyen kínálhatják a legkülönfélébb ízletes helyi ételeket, legyen szó hentesáruról, Telemea de Sibiu (amely egy oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott termék) és más sajtokról, lekvárokról, zakuszkáról vagy éppen borokról. A projektnek köszönhetően más együttműködési formák is létrejöttek, mint például a közvetlen értékesítés a gazdaságokban, valamint közösségi támogatású mezőgazdaság a helyi élelmiszer-ellátási láncok számára, beleértve az éttermeket és az üzleteket is.

A rövid ellátási láncok kulcsfontosságú szerepe, hogy összekapcsolják a termelőket a fogyasztókkal. Emellett javítják a mezőgazdasági termelők, a agrárszövetkezetek és az

élelmiszer-ipari vállalkozók közötti együttműködést. Növekszik az élelmiszerek hozzáadott értékét, és ezáltal a termelők munkájának értékét is. Ez a jelen esetben az együttműködésben részt vevő termelők bevételeinek növekedését eredményezte. A versenyképesség, valamint a környezeti fenntarthatóság növelése szintén figyelemre méltó hatások. Ugyanakkor a mezőgazdasági termelők – azáltal, hogy

e márkanév alatt kapcsolódtak be – bővítették a fogyasztók rendelkezésére álló termékek körét. Az egyesületnél azt az elképzelést követik, hogy stabil kapcsolatokat és partnerségeket építenek ki különböző emberekkel, szervezetekkel, helyhatóságokkal és helyi termelőkkel való együttműködés révén, akik osztják az egészséges közösségről alkotott elképzeléseiket. Ezen együttműködésük elősegíti a vállalkozói kreativitást és fenntartja az optimizmust az állandó partnerségek és a helyi termelők vállalkozásfejlesztési lehetőségeinek kialakítása érdekében.

A Racovițai Mangalica Egyesület hozzájárult a helyi termékek népszerűsítéséhez helyben, mindenkor építve a hagyományos, autentikus termékek jó hírnévére, betartva a

termékek nyomkövethetőségének elvét, valamint összhangban maradva a „termőföldtől az asztalig” stratégia célkitűzéseivel.

Megjegyzések:

A Covid19-világjárvány okozta egészségügyi válság miatt – amely destabilizálta az élelmiszer-ellátási hálózatokat – a helyi termelők szerepe minden eddiginél láthatóbbá vált, mivel új lehetőségek kínálkoztak a saját termékek kiaknázására, különösen az online platformokon és a házhozszállításon keresztül.

Honlap: <https://mangalitadelaracovita.ro/>

Sibiu Food Hub (Románia)

A bevált gyakorlat leírása:

A Sibiu Food Hub (kb. „Szebeni Élelmiszerközpont”) több élelmiszerekkel foglalkozó partner informális együttműködése, melyek között megtalálható egy vezető nem kormányzati szervezet, tíz élelmiszer-termelő és két élelmiszer-feldolgozó vállalat, köztük egy, a helyi receptek rendkívül modern interpretációjáért díjazott étterem.

A Food Hub egy olyan hely, ahol minden a minőségi helyi élelmiszerek körül forog. Ez az első ilyen típusú áruház Nagyszebenben, ahol a helyi termelők a nyomkövethetőség elve által vezérelt rendszerben értékesítik termékeiket.

A Sibiu Food Hub márka termékei természetesek, egészségesek és helyiek. A szociális vállalkozás nemcsak a legkülönfélébb termékeket kínálja, hanem társadalmi szerepvállalása is jelentős, amivel hozzájárul a vidéki közösség fenntartható fejlődéséhez. A termelők nem fizetnek jutalékot a szolgáltatásokért vagy a közösen használt logisztikáért.

A Covid19-világjárvány okozta egészségügyi válság – amely destabilizálta a főbb élelmiszer-ellátási láncokat – arra készítette a helyi termelőket, hogy hozzanak létre egy online platformot friss termékeik értékesítésére. Ez a platform számos előnyt kínál, és mind a fogyasztók, mind a helyi termelők számára hozzáadott értéket teremt. Az egész a közvetítők kiküszöböléséről, valamint a városi fogyasztó és a vidéki mezőgazdasági termelő közötti közvetlen és állandó kapcsolat alapjainak lefektetéséről szól. A Sibiu Food Hub élelmiszerközponton keresztül végzett tevékenység nem csupán társadalmi-gaz-

dasági, hanem oktatási dimenzióval is rendelkezik, mivel növeli az egészséges táplálkozással, valamint a hagyományos, természetes és biotermékek fogyasztásával kapcsolatos tudatosságot.

Szociális vállalkozásként az egyesület kiemelkedik a gyermekeknek szóló érzékszervi/kóstolós workshopok révén: ezek során bemutatják, hogyan készítsünk egészséges ételeket a hagyományos, hiteles receptek szerint, helyi biotermékekből. A felnőttek ingyenes tanfolyamokon vehetnek részt a helyi gasztronómia témájában, pl. házi kenyér, savanyúságok elkészítéséről szóló órákat szerveznek helyi termékek felhasználásával, az agrár-élelmiszeripari nyomonkövethetőség elvének követésével.

Megjegyzések:

A Sibiú Food Hub megoldást kínál a helyi termelők számára aggregálási, forgalmazási és marketing szolgáltatások nyújtásával, valamint oktatási programokon és egészség-tudatossági kampányokon keresztül gyakran közvetlenül is együttműködik a helyi közösséggel.

Honlap: <https://www.foodhub.ro/>

Az élelmiszer-pazarlás elleni kampány leállítása (Románia)

A bevált gyakorlat leírása:

A Szeben Megyei Önkormányzat által szervezett „Szombati Termelői Piac” a helyi agrár-élelmiszeripari termékek támogatására, valamint az egészséges táplálkozás és a fenntartható mezőgazdasági termelés előmozdítására irányuló szakpolitikát ülteti át a gyakorlatba. A piac célja a Szeben megyei termelők helyi agrár-élelmiszeripari termékeinek hasznosítása és támogatása, a gazdaságokból és háztartásokból származó termékek közvetlen értékesítésének megkönnyítése, valamint az autentikus, helyi hagyományos élelmiszerek népszerűsítése.

A rövid ellátási láncok és a helyi piacok fejlesztése szükséges célkitűzés a helyi termékek elismeréséhez, valamint a nemzeti és uniós minőségbiztosítási rendszerekbe való bevonásához. A helyi mezőgazdasági termelők ösztönzése, a rövid ellátási láncok népszerűsítése érdekében tervezik egy, a helyi termékek gyűjtésére/tárolására szolgáló hálózat kiépítését egy élelmiszerbank létrehozásával. A jelenlegi, Covid19-világjárvány okozta egészségügyi krízishelyzetben – amely destabilizálta az élelmiszer-ellátási hálózatokat – a helyi termelők szerepe minden eddiginél láthatóbb volt, új lehetőségeket teremtve a termékek hasznosítására a „Gusturi Sibiene” nevű Facebook-csoporton keresztül.

STOP RISIPEI ALIMENTARE

gusturi sibiene
www.gusturisibiene.ro

A Szebeni Megyei Önkormányzat kezdeményezésére a piaci nap végén a legtöbb helyi termelő úgy döntött, hogy az addig nem értékesített árukat ingyenesen felajánlja hátrányos helyzetű felnőtteknek és gyermekeknek. Mindez felhívja a figyelmet a rövid élelmiszerláncok elismerésének, az értékesítési folyamatban érintett közvetítők kiküszöbölésének, valamint az agrár-élelmiszeripari termékek nyomon követhetőségének fontosságára, amit társadalmi csoporthoz való tartozásától függetlenül minden fogyasztó értékelhet. Az „Állítsa meg az élelmiszer-pazarlást, adományozzon az élelmiszerbanknak!” elnevezésű kampány segítséget nyújt, ahol az szükséges, valamint hangsúlyozza, hogy fel kell hívni a helyi termelők és vásárlók figyelmét arra a lehetőségre, hogy a kimaradt élelmiszereket kiszolgáltató társadalmi csoportokhoz juttassák el.

Megjegyzések:

Az egész koncepció középpontjában az áll, hogy mind a helyi termelők, mind a vásárlók körében fel kell hívni a figyelmet az élelmiszereknek a rászorulóknak számára történő újraelosztásának fontosságára.

Honlap: <https://www.facebook.com/PiataVolantaTransilvania/>

Fenntartható Hosman (Románia)

A bevált gyakorlat leírása:

A Fenntartható Hosman egy független, non-profit szervezet, amely a Szeben megyei Hosman (magyar nevén Holcmány) községben működik. Ez egy olyan vidéki program, melynek tagjai helyi kulturális és mezőgazdasági kezdeményezések révén kívánnak hozzájárulni a fenntartható jövő és a tolerancia létrehozásához.

A Fenntartható Hosman fő beavatkozási területei a kulturális örökség újraélesztése a közösségi értékek és a hagyományos technikák támogatásával, az épületek karakterének és jellemzőinek megőrzése, a romániai falu valóság

arculatának előmozdítása, olyan fenntartható gazdasági fejlesztési kezdeményezésekre összpontosítva, amelyek kulturális értékkel bírnak, ösztönzik az autentikus kulturális tevékenységeket és támogatják a hagyományok fennmaradását. A tevékenységek a régi malom köré szerveződnek, amelynek része a „Kultúrpalota” is. A „Kultúrpalota” egy hagyományos palota, melyet olyan modern elemekkel kiegészítve újjáépítettek, mint konferenciaberendezések, műhelyek, konyha és mosdók. A közösség a két alapító család, valamint néhány önkéntes tag körül szerveződik. Jelenleg kb. hét felnőtt és két gyermek él ott ideiglenesen egy társadalmi-gazdasági jellegű egyesületben. A Fenntartható Hosman lehetőséget kínál arra, hogy megtapasztalják a vidéki életet, bármiféle gyűlölet, erőszak és rasszizmus nélkül, mint a hétköznapi élet egy lehetséges alternatíváját. A vendégek maguk hozták létre saját életkörülményeiket, így többségük úgy döntött, hogy a faluban marad, mert szerintük: „A falu Romániában közösséget jelent.”

A „Hârtibaciuból szeretettel” márkájuk révén népszerűsítik a térségből származó termékeket és szolgáltatásokat. A termékek lehetnek élelmiszerek vagy kézzel készült, kézműves termékek. A „Hârtibaciuból szeretettel” márka fő célja, hogy könnyen megkülönböztethetők legyenek a térségből származó termékek, illetve a fogyasztók könnyen felismerjék azokat.

A malom mellett található gyümölcsöskert kényelmes helyként szolgál a szabadtéri tevékenységekhez. A régi malomban található képzési és rendezvényteret egy sikeres helyi kezdeményezés nyomán alakították át.

Megjegyzések:

Az egyesület társadalmi, gazdasági, kulturális és strukturális területeken működik, tiszteletben tartva tagjai és önkéntesei készségeit és képességeit.

Honlap: <https://www.moara-veche.ro/>

Pitypang Biokert – Közösségi mezőgazdálkodás (Magyarország)

A bevált gyakorlat leírása:

A közösségi mezőgazdálkodás kiváló példaként a Pitypang Biokert heti rendszerességgel szállít friss, vegyszermentes zöldségeket 50 családnak Debrecenben és Hajdúböszörményben.

A közösségi mezőgazdaság személyes partnerséget jelent termelő és fogyasztó között, amelyben a mezőgazdaság kockázatai, felelőssége és gyümölcsei hosszú távú megállapodás által szabályozott módon oszlanak meg.

A közösségi mezőgazdaságban a jól kialakított értékesítési rendszernek köszönhetően nincs felesleg, mert mindent megkapnak a tagok. A gazda a termelésre tud koncentrálni, arra, hogy évről évre egyre ügyesebb legyen. A Pitypang Biokertnél a szállítás áprilistól decemberig tart.

A tagok heti rendszerességgel kapják meg a részesedésük. Kis és nagy részesedésre lehet előfizetni. Egy szezonban a tagok kosaraiba 30-35 zöldségfajta kerül. A tagok többsége felkészülten, üveggel vagy dobozzal érkezik az átadásra, így a hulladékot is sikerült minimalizálniuk.

A kiváló minőségű hajdúböszörményi termőföld adottságait kihasználva a tulajdonos 2018-ban kezdte meg a zöldségtermesztést. 2019-re már 3500 m² területen folyt a termelés (beleértve egy 370 m²-es fólia alatti részt). A területet néhány ember műveli, gépek nélkül,

2020-ban a megművelt területet mérete 4500 m²-re növelték, de a tulajdonos nem akarta növelni a tagok számát. A tagoktól kapott számos pozitív visszajelzés alapján a tulajdonos a növekedés helyett a meglévő területek jobb használatára és tervezésére összpontosított.

2021 májusa óta önkénteskedésre is lehetőség van a Pitypang Biokertben, kipróbálva, hogy milyen egy modern, mégis fenntartható gazdaságban dolgozni. Az önkénteseket áprilistól decemberig várják.

Megjegyzések:

A Pitypang Biokert jelentős úrt tölt be Hajdú-Bihar megyében. Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a közösségi mezőgazdálkodási mozgalom megyei szinten is erősödik: a gazdák és vevőik közösségeket alkotnak, hogy segítsenek egymásnak. A

hosszú távú kötelezettségvállalásért cserébe a termelők biztonságos megélhetést kapnak, a fogyasztók pedig megbízható helyről származó, jó minőségű élelmiszerekhez jutnak.

A közösség gazdaságok átültetik a gyakorlatba a fenntartható étel-miszer-fogyasztás elveit. Mivel környezetbarát technológiát alkalmaznak, a fogyasztók jó minőségű, egészséges és helyben előállított élelmiszerekhez jutnak. Ugyanakkor a helyi étel-miszer-ellátási rendszerek támogatják a helyi kis közösségek fejlődését, erősítik a kisméretű gazdaságokat, valamint segítik a vidéki térségek fennmaradását.

Honlap: <https://www.facebook.com/pitypangbiokert/>

Balmaz Tészta (Magyarország)

A bevált gyakorlat leírása:

A Balmaz Tészta a legismertebb és legsikeresebb szociális vállalkozás Hajdú-Bihar megyében. Hosszú utat tettek meg az elmúlt évtizedben, hogy megteremtsék az alapot egy sikeres, fenntartható és jól irányított vállalkozáshoz, amely erőteljesen fókuszban tartja a szociális szempontokat.

A 2014. december 1. és 2015. március 31. közötti időszakban a téli és egyéb értékteremtő közfoglalkoztatás keretén belül betanított száraztészta készítő tanfolyam került indításra 20 fő álláskereső bevonásával.

Ilyen módon lehetőséghez jutottak azok az ügyes kezű helyiek, akik dolgozni akartak. A tanfolyam sikeres elvégzését követően rendelkezésre állt a frissen képzett munkaerő. A tervezett feladatok elvégzésére alkalmas hely kiválasztását követően a fent említett programok keretében száraztészta készítő munkacsoport indult a tanfolyamot sikeresen elvégzettek bevonásával.

Az üzem sokat fejlődött az elmúlt évek során. Időközben kialakult egy tudatos vevőkör alakult ki a helyi élelmiszeripari termékek iránt. Ezen vevőkör igényeinek kielégítése érdekében folyamatos fejlesztésre és modernizációra került sor, ami már jóval túlment az eredeti közfoglalkoztatási program keretein, így időszerűvé vált egy szociális szövetkezet létrehozása. A vállalkozás számos új száraztészta fajtát fejlesztett ki.

Visszatérve a fejlesztési lépésekre, 2016 augusztusában alakult meg a Balmaz Szociális Szövetkezet. Az új szervezeti típusban 8 fő természetes személy (3 közfoglalkoztatott,

5 önkormányzati dolgozó), valamint az Önkormányzat tagságával működik. Ennek részeként jelenleg 3 főt foglalkoztatnak részmunkaidőben.

2017-ben a meglévő mellett egy másik, még nagyobb kapacitású szárítókamrát vásároltak önkormányzati kölcsönből. Folyamatosan dolgoznak, fejlesztik a tésztakínálatukat, miközben egyre több helyen vannak jelen a piacokon, hogy értékesítsék termékeiket.

Jelentős előrelépés egy szociális vállalkozás életében, hogy mára már az egészséges táplálkozáshoz hozzájáruló tészták gyártójaként tartják őket számon. Termékeiket a Debreceni Egyetem teszteli.

Megjegyzések:

A Balmaz Tészta kiváló példa arra, hogy miképpen csökkenthető a munkanélküliség vidéki területeken. A helyi közösség együttműködése, megfelelő képzés és a részt venni kívánó munkavállalók elkötelezett hozzáállása révén hosszú távú, rendszeres jövedelmet biztosító és sikeres vállalkozás jött létre.

Honlap: <https://balmazteszta.hu/>

Derecskei Élménykert (Magyarország)

A bevált gyakorlat leírása:

Családi vállalkozásként a tulajdonosok világosan maguk előtt látják a gyümölcsöst több generáció távolságban is, ezért törekednek a leginkább fenntartható és felelős kertművelési gyakorlatok alkalmazására. A gyümölcsös számukra élettér, ahol a termelés mellett a természetes élővilág megőrzésére is törekszenek. Az almaültetvényen több mint 1400 madárodú nyújt élőhelyet a madarak számára, amelyek számára télen eleséget, nyáron pedig vizet is biztosítanak.

A Mini Gyümölcsös Kaland programot óvodások és iskolások részére hozták létre, hogy megismertessék őket a következő generációk számára fontos elvekkkel. Szilárdan hisznek abban, hogy rajtunk múlik, a következő generáció milyen értékeket fog követni. Az Okoskertben az út élvezetes kalandokon vezet keresztül, melynek végén a látogatók hozzáállásbeli változással (valamint néhány finom ajándékkal) térnek haza.

A Derecskei Élménypedagógia program úgy került összeállításra, hogy a gyerekek

- eredeti környezetükben ismerjék meg közelebbről a gyümölcsöket;
- lássák, milyen alapvető munkálatok zajlanak a kertben;

- felfedezzék, mit jelent a növényekkel és állatokkal való összhang;
- megértsék a kerti munka és a természet kapcsolatát;
- érezzék, hogy a jövőt szem előtt kell tartania kicsinek és nagyoknak egyaránt.

Óvodásoknak és iskolásoknak (5-től 12 éves korig, legfeljebb 40 fős csoportokban) traktor vontatta „kiszvonatos” kertbejáró kalandot szerveznek, almasedéssel egybekötve.

Iskolagyümölcs-programjuk szintén értékes. Úgy vélik, hogy a felnőttek, a szülők és a pedagógusok felelőssége annak biztosítása, hogy a gyermekek környezetbarát és fenntartható módon előállított, kiváló minőségű termékeket fogyasszanak, és a megfelelő vitaminbevitelt biztosítsák számukra. Ezért az iskolagyümölcs-program keretében a felelősségteljesen termesztett, lédús almákat és a gyümölcsökből készült leveket az ország számos intézményébe szállítják.

A 100%-os természetes rostos levek helyben termesztett gyümölcsökből készülnek, adalékanyagok, tartósítószer, mesterséges színezékek, ízfokozók vagy cukor hozzáadása nélkül. Az iskolagyümölcs-programnak köszönhetően az elmúlt 5 évben a friss gyümölcsleveket számos magyar intézménybe szállították, ezáltal több ezer diák számára biztosítva a rendszeresen gyümölcsfogyasztást.

Céljuk, hogy minél több kisgyermek fogyaszthasson jó minőségű, helyben termesztett gyümölcsöt és gyümölcslevet. Jelenleg több mint 23 ezer gyermek fogyasztja a Derecskei Almáskert gyümölcsseit az iskolában.

Megjegyzések:

Ez a gyakorlat modellként szolgálhat más vállalkozások számára annak demonstrálására, hogy a gazdasági élet számos aspektusa (pl. a mezőgazdasági termelés) fejleszthető akár a szélesebb közönség érdeklődését is felkeltő attrakcióvá. Rendkívül fontos az emberek – különösen a fiatal generáció – gyakorlatias és interaktív módon való tájékoztatása a fenntarthatóságról. A gyümölcsös, ahol az oktatási tevékenységeket tartják, évente átlagosan 6000 látogatót fogad, de az étterem és rendezvényterem megnyitásával ez a szám várhatóan növekedni fog. Mintegy 30 új munkahely jött létre. A különböző kampányoknak köszönhetően a többféle korcsoportokba tartozó gyermekeknek lehetőségük nyílik arra, hogy megtanulják, megtapasztalják és megkóstolják az almából és más gyümölcsökből készült termékeket.

Honlap: <https://derecskeigyumolcsos.hu/>

GazdaPakk (Magyarország)

A bevált gyakorlat leírása:

A GazdaPakk (gazdapakk.hu) egy digitális termelői piactér, melynek elsődleges célja, hogy a debreceni lakosokat a környékben termesztett vagy előállított élelmiszerekkel lássa el. Mottójuk: legyen friss, legyen helyi és legyen szezonális.

A kezdeményezés szervezői – a jelenlegi tulajdonosok – egy, a világjárvány legnehezebb időszakában lefolytatott nehéz beszélgetés alkalmával, arra a megállapításra jutottak, hogy nincsenek megelégedve a kialakult vásárlási lehetőségeikkel és biztosak voltak benne, hogy ez egy darabig nem is fog változni... Sajnos a helyzet nem volt egyszerű és mindenki úgy alkalmazkodott hozzá, ahogyan éppen arra lehetősége volt.

Az ismerősi körben voltak termelők, akik hasonlóan látták a kialakult körülményeket, ezért úgy döntöttek, hogy létrehoznak egy saját platformot, ami megoldhatja a problémáikat. Így akkor is hozzá lehet jutni a kedvenc termelői élelmiszerekhez, ha arra az éppen aktuális Covid-os, karanténos, kijárási tilalmas helyzet nem biztosít lehetőséget vagy éppen gátat szab neki. Eleinte valóban nem volt több az ötlet egy baráti kezdeményezésnél, ami kimerült a saját maguk és a hozzájuk közel állók ellátási problémáinak megoldásában.

A tulajdonosok nem vérbeli kereskedők, nem termelők és nincs családi gazdaságuk sem. Nincs több évtizedes tapasztalatuk a webfejlesztésben és az online marketingben sem. Az eddigi tapasztalataik arra voltak jók, hogy minél előrébb haladtak a probléma megoldásával, annál komplexebb lett a rendszer.

Az erőfeszítéseik azonban egy olyan digitális termelői piacot eredményeztek, amely készen áll kiszolgálni egy városnyival több embert, mint amire a fiatal tulajdonosok először gondoltak. Elkötelezettek termelőik népszerűsítése mellett, elősegítve a hazai munkaerővel előállított minőségi magyar élelmiszerek terjedését.

A „gazdapakk.hu”-nál nagyon fontosnak tartják, hogy ökológiailag lebomló csomagolóanyagokat használjanak. Ugyanakkor a termékeket az előírásoknak megfelelően csomagolják, igyekeznek szem előtt tartani, hogy a lehető legkevesebb csomagolóanyagot használják, és törékeny gyümölcsök esetében lebomló dobozokat használnak.

A szállítások során újrahasznosított ládákkal dolgoznak, amelyek így a szokásosnál hosszabb élettartammal bírnak, majd tönkremenetelüket követően újrahasznosítják ezeket. Folyamatosan arra törekszenek, hogy zöldebbek legyenek, ezen folyamat részeként közösségben vevőikkel együtt.

A szállításokból megmaradt zöldségeket és gyümölcsöket a rászorulóknak adományozzák, ezzel is segítve az élelmiszer-pazarlás minimalizálását.

Megjegyzések:

Hajdú-Bihar megyében a „gazdapakk.hu” úttörő vállalkozásként jelent meg, amely a pandémiás helyzet során felmerülő új és újszerű vevői igényeket tükrözve megpróbálta a debreceni lakosságot és a környező településeket a lehető legközelebről el látni a megvásárolt élelmiszerrel.

Honlap: <https://www.gazdapakk.hu/>

Hajdúság Éléskamrája (Magyarország)

A bevált gyakorlat leírása:

A Hajdúság Éléskamrája 2020 végén jött létre. Az ötletgazdák célja egy olyan fogyasztói közösség szervezése, ahol a termelők a hazai termékek iránt érdeklődő fogyasztókkal találkozhatnak.

Azon felismerés alapján, hogy Hajdú-Bihar megye tele van megannyi kincset érő termékekkel, melyeket komoly szaktudással és izzó szenvedéllyel készítenek, állítanak elő, de valahogy nem jutnak el a nagyközönséghez, megfogalmazódott a bennük a változtatás szükségessége.

A kezdeményezés nem csak segíti és védi a magyar kézműves termelőket, hanem ezzel a vásárlókat is jó minőségű hazai portékákkal szolgálja ki.

A tulajdonos a közösségi média segítségével – a pandémia alatt – online termelői piac szervezésébe fogott és komoly követő tábort építeni fel maga körül; tegyük hozzá, hogy mindezt nulla marketingköltséggel. Habár a rendszer tagjai nagyrészt őstermelők, ez az általa kínált modell a kistermelők számára is működőképes alternatíva tud lenni.

A kezdeményezés háttérében az a felismerés állt, hogy a termelők profi módon termelnek, viszont így nincs idejük a marketinggel foglalkozni, a különféle közösségi média felületek rejteltelmei pedig rengeteg kihívással járnak számukra.

Itt jön a képbe a Hajdúság Éléskamrája Instagram és Facebook oldala, valamint még egy Facebook csoport is, amelyekre támaszkodva, a rendszerhez csatlakozott termelők által megtermelt portékát széles körben népszerűsíteni tudják. Egy jó terméknek nem feltétlenül kell márkanév, de a mai világban még a prémium termékeket is be kell vezetni a potenciális ügyfeleknek. A közösségi média erre a célra most az egyik legjobb megoldás. A fiatalabb generáció számára pedig az online jelenlét nem csak természetes, de akár a hitelesség záloga is lehet.

2020 decemberében izgalmas dolog történt az online termelői közösség életében: az addig csak online felületeken elérhető piac hirtelen „kitelepült” a valóságba! Az időszakosan megrendezett piacon ma már 14 termelő termékei érhetőek el, a standok és maga a termelői piac pedig a járványügyi szabályok szigorú betartásával kerülnek felállításra, megtartásra.

Bár a Hajdúság Élészkamrája egyelőre még csak – mint arra a neve is utal – a Debrecenben és Hajdú-Bihar megyében van jelen, de a tulajdonosok már országos terveket szövögetnek. Országos szintű vásár megrendezése ugyanakkor nem cél, inkább megyénként szeretnének egy-egy helyi piacot létrehozni.

Megjegyzések:

A Hajdúság Élészkamrája online piacterén sokféle emberrel találkozhatunk. Vannak olyan termelők, akik saját kis lakásukban természetnek chilipaprikát, de olyanok is, akik már 6-7 emberrel dolgoznak. Vannak fiatalok, és vannak nyugdíjaskorú, de lelkes marketingesek is. Ha a mezőgazdasági termelők digitális jártassága növekszik, és elsajátítanak néhány trükköt a közösségi média használatával kapcsolatban, akkor bekerülhetnek a kistermelők legfelső 5%-ába.

Honlap: <https://www.facebook.com/hajdusageleskamraja/>